

Aito turkki

Iso tavaratalo kuhisi hermostunutta punakkaa väkeä, joka tungeksi jouluostoksilla hysteerisen massapsykoosin vallassa. Monikerroksinen rakennus oli ahdistava ja mielipuolinen, kuin Danten helvetti.

Loputtomana vellova tungos paljasti ihmisten alhaisimmat luonteenpiirteet. Sivistyksen ohuen kuoren alla piileskelevä villirotta väläytti hampaitaan. Kassajonoissa tuupittiin, haistateltiin ja käytettiin kyynärpäitä. Väsynyt kauhukakara kailotti jossakin kimeällä äänellä. Tyylikkäästi pukeutuneet nuoret naiset tuijottivat toisiaan kalliiden Emmaljungan lastenvaunujen yli silmät vihaa leiskuen. Tavaratalon myyjäparat näyttivät riutuneilta ja kaiuttimissa suhisi Joel Hallikaisen laulu: »Turhaan, aivan turhaan. . .».

Jussi Vares katseli kuhinaa kärsimättömänä. Viimeinen työvuoro myymäläetsivänä oli loppuillaan. Sitten edessä olisi taas yksityisetsivän epävarma arki. Mutta mieluummin yöllä ulkosalla munat huurteessa mierolla hiihteleviä perheenisiä käyttämässä kuin

tämmöisessä hullunmyllyssä. Myymälänyrkin työ söi miestä kuin ruoste Datsunia.

Puhelimen pirahdus herätti Varesen ajatuksistaan. Hän näki, että puhelu tuli naisten alusvaateosastolta.

»Einari on täällä.»

Vares huokaisi raskaasti ja lähti taas ansaitsemaan jokapäiväistä leipäänsä.

Tungos pidätteli Varesta sen verran, että kesti parisen minuuttia ennen kuin hän ehti alusvaateosastolle. Osaston vastaava myyjä, lyhyttukkainen anorektisen laiha rouva – joka tunnettiin vahtimestariporukoissa nimellä »Kerjäläisen Kelkannaru» – seisoi ärtyneenä kassatiskinsä kulmalla. Nainen mulkoili merkitsevästi rannekelloaan ja tiuskaisi:

»Eikä mitään kiirettä, vai?»

»Mikäs hätänä?» Vares onnistui pitämään sapet sisällään ankaralla ponnistuksella.

»Einari on taas täällä!»

»Missäs se nyt sitten on? Eipä pistä heti silmään. . .»

»Missäs luulisit? Sovituskopissahan se tietty on. Tuo vasemmanpuoleinen.»

»Vain niin. Soita poliisit alas vastaan.» Vares huoahhti hiljaa ja lähti liikkeelle.

Sovituskopin verhojen alta pilkistivät linttaanastutut, saumoistaan irvistävät kengät. Jussi raotti verhoa hieman, kurkisti sisään ja sanoi:

»Hyvää joulua vaan Einari. Ja mitäpä jos sinä

laittaisit nyt sen vehkeesi kiltisti piiloon ja vetskarin kiinni, jooko. Ja sitten mennään yhdessä tuonne alas odottelemaan poliisisetiä.»

Einari ei asettunut vastahankaan, semmoinen ei kuulunut äijän tapoihin. Kumaraharteinen rasvatukkainen pieni miekkonen lähti kiltisti seuraamaan Varesta, joka roikotti varovaisessa kahden sormen nipistysotteessa lohenpunaisia, vähintään D-kokoa olevia rintaliivejä.

»Myöhästyin ehkäpä noin kolme sekuntia.» Vares totesi rangonlaihalle osastonvastaavalle. »Nää menee ensin pesuun ja vasta sitten sinne tarjouskoriin. Suosittelisin hinnaksi miinus viiskytä prosenttia. Laita että ovat olleet somistuskäytössä. . .»

Järjestyspoliisin konstat poimivat pienen likaisen miehen matkaansa pääoven kulmalta. Vares palaili takaisin sisään kämmeniään hieroskellen. Luoteesta puhaltava joulukuinen viima oli todella hyytävä. Kadulla ja torin kulmalla tungeksiva lämpimimpiinsä pukeutunut kansa näytti lähinnä siperialaiseen kaivoskaupunkiin poliittisista syistä karkotetulta väeltä.

Vares teki lyhyen kierroksen kemikalio-osaston kautta. Alan taiteilija oli parasta aikaa luomassa iltameikkiä leveäposkiselle tytölle. Korokkeen ja työtuolin ympärillä hyöri vähintään parikymmentä erinäköistä naista, jotka seurasivat toimitusta hartaina kuin pyhää sakramenttia.

Samassa Varesen silmät nauliutuivat pitkänsut-

jakkaaseen tyylikkääseen naiseen, joka oli pukeutunut valkoiseen lyhyeen minkkiturkkiin ja tummiin ihonmyötäisiin housuihin. Hänellä oli sysimusta, lyhyeksi leikattu kampa, sopusuhtaisen kauniit kasvopiirteet ja kapea, melkeinpä poikamainen vartalo. Vares hengähti syvään. Kiehtovan näköinen ilmestys erottui joulunalusruuhkassa poukkoilevasta rahvaasta kuin kimmeltävä kultahippu sorasta. Naisen olemuksessa ja ryhdissä oli oudon itsevarmaa säteilyä.

Vares siirtyi muutaman metrin verran sivummalle. Kumma tunne sisikunnassa vei nyt miestä mennessään. Äkkiä hän halusi nähdä naisen kasvot vielä hieman paremmin.

Nainen kumartui nuuhkimaan näytepulloa mietteliäänä ja arvioivana. Leveä runsashuulinen suu vetäytyi pieneen tunnelmoivaan hymyyn. Suuret silmät näyttivät keskittyvän tuoksuaistimukseen ja tyylikkäästi nypityt kulmat kohosivat odottavina.

Naisen kädenliike oli nopea ja hallittu. Varekselta oli melkein jäädä huomaamatta, että nainen siirsi jäätävän rauhallisesti kalliin hajuvesipullon hohtavanvalkoisen minkkijakkunsa sivutaskuun. Sitten nainen nyrpisti hieman nenäänsä, laski näytepullon rauhallisesti takaisin lasihyllylle, siirsi kiiltävän käsilaukkunsa vasempaan kainaloonsa ja lähti astelemaan kiireettömästi tavaratalon ulko-ovea kohti.

Vares ravisti hiljaa päätään. Hän kiersi pitkän ja korkean esittelyhyllyn, joka peitti naisen varjoonsa.

Vai oli tämäkin unelmamimmi siis pelkkä varasteleva poka.

Vares tuli kulman takaa esiin hieman liian rempseästi ja oli törmätä suoraan valkoiseen minkkiin. Nainen seisoj paikoidaan hajuvesipullo provosoivasti keskellä avointa kämmentä.

»Tätäkö herra etsivä mahdollisesti kaipailee?» Naisen ääni oli syvä ja tumma altto, joka sai kylmät väreet vipattamaan pitkin Jussin selkäpiitä. Hänen täyteläisten huultensa jännittävässä hymyssä oli jotakin, joka toi mieleen upean ruotsalaisen elokuva-tähden Lena Olinin.

»Unohtuikohan se äsken mahdollisesti jonnekin?» Vares karautti kurkkuaan.

»Unohtuipa toki. Mutta löytyi myös heti. Muistin tämän samalla hetkellä, kun satuin hoksaamaan herran uteliaan katseen.» Naisen hymy syveni hie-man. Hän ei vaikuttanut tippaakaan hämääntyneeltä.

»Hyvä niin. Mutta minä luulen, että me joudumme kyllä selvittelemään näitä asioita konttorin puolella. . .»

Vares yritti pitää ilmeensä virallisena. Naisen tutkiva ja melkeinpä julkea katse sai aikaan outoa kihelmöintiä hänen munaskuissaan.

»Sinulla on kumma ammatti. Minä haluaisin kuulla siitä hieman lisää.» Naisen ääneen nousi arvioiva sävy. »Kuten sinusta itsestäsin. Mutta jossakin muualla. Sovitaanko, että minä olen sinulle vel-

kaa muutaman Martinin – sanotaanko vaikka Börsin baarissa. . .»

»Neiti pieni. . .» Vares yritti naurahtaa, mutta kurkku tuntui äkkiä kovin kuivalta. »Nuo tuollaiset ovat niitä kaikkein vanhimpia kikkoja. . .»

»Luuletko sinä, että minä aion livistää?» Nainen avasi käsilaukkunsa ja poimi sieltä American Expressin, jonka hän antoi Varekselle hajuvesipullon mukana. »Milloinkas herra etsivältä loppuukaan työvuoro?» Nainen tuijotti Varesta suoraan silmiin. Katse sai lämpimän pallon liikahtelemaan jossakin Jussin alavatsan tienoilla.

»Miten niin. . .» Vares karautti kurkkuaan. »Josskus tunnin kuluttua.»

»Hyvä on. Sinä voit varmaan kilttinä poikana palauttaa minulle tämän arvokortin kotimatkallesi. Minä odotan sinua Börsin baaritiskillä. Haluatko sinä muuten Martiniisi mieluummin giniä vai votkaa?»

Jussi Vares nojaili baaritiskiinkin ja katsoi, kuinka kaksi hikistä perheenisää joululahjakasseineen joi olutta hermostunein nykäyksin. Vares otti osaa ja kohotti votkamartinin hitaasti huulilleen.

»Halusitko sinä Jussi siis kuulla selityksen?» nainen kysyi tummalla äänellään. Hän oli riisunut minkkijakkunsa, jonka alta paljastui vaalea poolopusero, joka korosti sekä pystypäisinä kumpareina kohoilevia rintoja että trenatun näköisiä hartialihaksia.

»Niin. Minä haluaisin nyt suoraan kysymykseen suoran vastauksen.» Vares kohensi ryhtiään ja loi naiseen pitkän silmäyksen. »Miksi ihmeessä nainen, jolla on muutaman kymppitonnin minkkiturkki harteillaan, riskeeraa ja ryhtyy nyysimään jotakin helvetin hajuvesipulloa?»

»Sinä olet ammattimies. Kyllä sinä Jussi tiedät varmaan itsekin vastauksen.» Naisen matala naurahdus säväytti. Käheässä altossa oli sointi, joka nosti Jussin mieleen Eartha Kittin – tai Marlene Dietrichin.

»Ehkä, mutta kerropa se nyt minulle ihan omin sanoin.»

»Annapa kun minä vastaan kysymykseen kysymyksellä.»

Naisen runsaat huulet olivat kiehtovan näköiset. Vares epäili, että niitä oli paranneltu silikonilla.

»Miksi kunnan perheenisä saa äkkiä päähänsä poiketa tuhmille maksullisille tytöille? Minä takia kokenut taksikuski ottaa joskus hullun riskin ja ajaa aamuyöstä moottoritiellä sataakahdeksaakymppiä? Entä mikä ihme saa kunnollisen ja vastuuntuntoisen kirjanpitäjän sortumaan kesälomallaan uhkapeliin järjettömillä panoksilla?»

»Luulen ymmärtäväni mitä sinä tarkoitat. Teetkö sinä tätä usein?»

»Kysytkö sinä tuota nyt myymäläetsivän ominaisuudessa?» Nainen hymyili ilkikurisesti nypityt kulmat koholla.

»En.» Vares vilkaisi rannekelloaan. »Lopetin ne hommat tältä vuodelta noin tunti sitten.»

»Teen sitä silloin tällöin. Kun siltä sattuu tuntu-
maan, pikku mielijohteesta.» Nainen laski katseen-
sa omaan juomaansa. »Minä teen yhtä sun toista
aina silloin tällöin – ihan tunnelman mukaan.
Minä olen aika impulsiivinen persoona, luuli-
sin. . .»

Nainen liikahti tuolillaan. Baaritiskillä oli ahdas-
ta, ja hänen polvensa painautui kuin vahingossa
Vareksen reiden sisäpintaa vasten. Kosketus sai Va-
reksen pidättämään hengitystään. Puristava, kihel-
möivä tunne alkoi levitä vaarallisille alueille.

Peitelläkseen hämäännystään Jussi laski votka-
martininsa kädestään ja poimi sitten naisen Ameri-
can Expressin, joka oli ollut hänellä kanissa hieman
yli tunnin.

»Suomela, Raija.» Vares tavasi luottokortin ko-
hokirjaimia. »Nimi onkin ainut asia mitä minä si-
nusta tiedän.»

»Mitä muuta sinun sitten pitäisi tietää?» Nainen
sai kiireisenä liikkuvan kyypparin lennosta kiinni ja
tilasi sormeaan pyöritellen vielä samanlaiset. Kau-
nottarella oli miehekäs tahti. Jo neljännet votkamar-
tinit heti illan alkuun.

»No, pelkkää uteliaisuuttahan tämä vaan on.»
Vares kohautti harteitaan. »Lähinnähän meikäläi-
nen ihmettelee sitä, että miten minä oikeastaan jou-
duinkaan tälle baaritiskille.»

»Harmittaako sinua? Kaduttaako?» Naisen päätäväisen polven painallus uusiutui.

»Ei. Enpä sanoisi niinkään. . .»

»Sitähän minäkin, Jussi-hyvä.» Nyt nainen vuorostaan vilkaisi kelloaan. »Meidän on juotava nämä viimeiset Martinit todella rivakasti. Myyntiaika Tuomiokirkon nurkilla alkaa näet vähitellen loppua tältä illalta.»

»Aiotko sinä vielä tänään joulukuusikaupoille?» Vares naurahti.

»Ilman muuta.» Kolme nopeaa polven painallusta Varesen herkkään reisitaiveeseen, kuin morsesta. »Tätä tilaisuutta en jätä käyttämättä. Minullahan on nyt matkassani riuska kantomieskin.»

Nainen oli valinnut Tuomiokirkon vierustan kauppiaalta tummanvihreän ja symmetrisen kuusen, varmasti koko kauppapaikan kauneimman. Hän oli maksanut kahdella satasen setelillä eikä halunnut vaihtorahoja takaisin. Kuusi ei ollut erityisen kookas, eikä sen kantaminen tuottanut Vareselle juuriakaan vaikeuksia. Jussi oli vasta hieman lämmennyt ja vain hiukkasen hengästynyt naisen avatessa asuntonsa oven.

Raija Suomelan asunto sijaitsi hyvällä paikalla, Vartiovuoren takana etelärinteessä. Hän asui väljästi ja tyylikkäästi. Asunnossa oli neliöitä varmasti yli sataviesikymmentä. Myös huonekalut näyttivät hintavilta ja hyvällä maulla valituilta. Paljon raskasta antiikkia.

»Sinäpä et ilmeisesti ole mikään ihan köyhä tyttö.» Vares pyöritteli päätään ja kurkisteli ovista yhä uusiin huoneisiin. »Mitä sinä muuten teitkään elääksesi?»

»Minä olen nyt pitänyt ikään kuin sapattia jonkin aikaa», Raija totesi. »Mutta sanotaan nyt vaikka, että minä olin aiemmin pankkialalla.»

»Se oli varmasti sitä vanhaa hyvää aikaa, siis ennen lamaa ja pankkikriisiä», Vares naurahti. »Eikö näin suuren asunnon ylläpitäminen muuten ole aika työlästä touhua? Sinähän joudut viettämään suurimman osan pitkistä päivistäsi siivoten.»

»Minulla käy tuttu ja luotettava siivooja. Itse inhoan siivoamista ja petaamista. Muuten. Porin Prikaatin kivääri-Aukin matrikkelissa erään oppilas Suomelan motto kuului tällä tapaa: Siisti punkka ei tee tappajaa!»

Jussi Vares käännähti kantapäillään ja jäi tuijottamaan naista hämmästyneenä.

»Hetkinen. Oletko sinä siis käynyt intin?»

»Ei. Se oli vitsi. Olisin kyllä halunnut, mutta olin hiukkasen liian vanha. Tuon moton kuulin yhdeltä entiseltä poikaystävältäni. Mutta se olisi kyllä sopinut tosi hyvin minullekin.» Raija levitti kätensä ja viittasi sitten kohti mukavan näköistä sohvarykelmää. »Ole kuin kotonasi. Mitä sinulle saisi olla juotavaksi?»

»Tähän väliin sopii oikeastaan kyllä olut ihan hyvin. Onko Karhua?»

»Löytyy kyllä.» Naisen olkapäässä kävi purahdus. »Kylläpä tällä vetää. Parvekkeen ovihan on raol-
laan. Jätinkö minä sen muka aamulla auki?»

»Voisin poiketa vessassa», Vares sanoi.

»Eteisestä vasemmalle löytyy kylpyhuone.» Rai-
ja huikkasi olkapäänsä yli kopistellessaan korkeil-
la koroillaan sulkemaan parvekkeen leveitä lasi-
ovia.

Vares löysi upeasti kaakeloidun kylpyhuoneen,
jonka nurkassa komeili munuaisen muotoinen po-
reamme. Yksityisetsivä Vareksen sisällä alkoi muis-
tuttaa olemassaolostaan. Hän ei voinut olla luomat-
ta pikaista silmäystä kylpyhuoneen kaappeihin.

Kuten olettaa saattoi, peilikaappi pursui tavan-
omaista naisellista tilpehööriä. Vareksen käsityksen
mukaan kaikki oli parasta ja kalleinta merkkiä. Upe-
aa turhuutta kyynisten taiteilijoiden suunnittelemil-
la myyvillä etiketeillä.

Kylppärin nurkasta löytyi punaisella pikku ristil-
lä varustettu lääkekaappi. Suurempia tunnontuskia
tuntematta Vares avasi kaapin ja kävi nopeasti läpi
sen sisällön. Tavanomaisten päänsärky-buranoiden,
hiilitablettien ja vitamiinipurnukoiden lisäksi kaap-
pi kätki sisuksiinsa kasan pahvikoteloihin suljettuja
reseptilääkkeitä. Oliko nainen pysyvästi lääkitykses-
sä, siis jonkinlainen kroonikko?

Vares otti yhden kotelon ja tavasi lääkkeen ni-
men. Hän ei tunnistanut lääkettä, mutta jokin itse-
pintainen pikku kello alkoi kuitenkin kilkattaa taka-

raivossa. Hän sulki pakkauksen takaisin lääkekaappiin ja palasi olohuoneen puolelle.

Raija istui sohvalla jäykkänä. Viereisessä nojatuolissa istua retkotti rento ja jäntevä sänkitukkainen mies, jonka molempia poskia koristivat syvät arpimaiset kolot. Ilottomat hymykuopat.

»Tervehdys. Ja sinä siis olet Raijan poikaystävä. Tosi hauska tavata. Minä olen hänen velipoikansa Reino.» Miehen naama levisi hymyyn, jota ei voinut luonnehtia tarttuvaksi.

Vares pidätti hengitystään. Hän ei saanut sanaa suustaan. Raijan kalvenneilta kasvoilta oli kadonnut ilme.

»Sinähän olit Jussi, eikös vain? Liity toki seuraan ja istu alas.»

Hymykuoppamies nosti oikean kätensä hitaasti sylistään. Ase oli isokokoinen rullarevolveri. Pitkä metallinvärinen piippu suuntautui värähtämättä Varesen alavatsan tasalle.

»Sinä olet todella muuttunut eduksesi näiden kymmenen vuoden aikana, sisko-pieni!» Reino miteli Raija Suomelaa päästä jalkoihin.

»Sinä Reino taas näytät aika kärsineeltä. Mitä sinulle oikein on tapahtunut?» Naisen tummankäheä ääni kaikui oudon monotonisena ja elottomana.

»Siis sinä, *systeri-rakas*, kysyt nyt ihan vakavissasi tuota minulta, niinkö? Annapa isoveljen kertoa hie man kuulumisia. Ja samalla tämä Jussi tässä voi myös aikansa kuluksi kuunnella erään koruttoman

pikku tarinan elävästä perhe-elämästä.» Hymynaama lipaisi ohuita huuliaan.

»Noin kymmenen vuotta sitten kaksi sisarusta teki ison keikan. Muistatkohan Jussi vielä semmoisen rikosuutisen? Suomen Pankin kuljetuksesta irtosi ihan sievoinen summa riihikuivaa rahaa. Yli kuusi miljoonaa markkaa. Keikka oli oikea menestys. Ja homman hoidettuaan rosmot erosivat toisistaan ennakkosuunnitelman mukaisesti. Tapaaminen oli sovittu. Nähdään kahden viikon kuluttua Länsi-Berliinissä. Siis tarkka paikka ja aika. Jawohl! Ja sitten vanhempi rosmosta, koodinimeltä Koira, lähtee matkaan muutama ohut setelinippu muassaan. Nuorempi kaksikosta eli Kissa vakuuttaa tulevansa heti sovitun ajan kuluttua perässä sen varsinaisen saaliin kanssa.»

Huoneeseen laskeutui syvä hiljaisuus, joka oli sakea kuin tropiikin yö tuoreen joukkohaudan partaalla.

»Poikaystävä hei.» Hymynaama kääntyi Vareksen puoleen. »Tiedätkös muuten mikä tässä jutussa on vitsikkäintä?»

Vares ravisti päätään. Turrassa pääkopassa pyöri kuitenkin haituvainen ajatus iltapäivälehdessä vuosien takaa. Kyseessä oli ollut röyhkeä rahankuljetusryöstö. Kahta aseettomaksi riisuttua vartijavahvistestaria oltiin kai vielä lopuksi ammuttu kylmäverisesti alaraajoihin. Ja kohuttu ryöstö oli jäänyt ilmeisesti lopulta selvittämättä.

»Vitsi piilee siinä, ettei tämä Kissa tässä ilmestynyt koskaan sovittulle paikalle rahoineen.» Hymy-

kuoppanaama puhkesi äkkiä jylisevään nauruun. »Kissa siis jätti tyhmän ja luottavaisen Koiran yksin ja rahattomana suureen kylmään Berliiniin. Hyvä vitsi, eikös vaan. Lopulta Koiralla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin ottaa vastaan ensimmäinen tarjottu pesti ja lähteä pimeimpään Afrikkaan tappaamaan neekereitä rahasta.»

»Reino hei. Sinä tiedät ihan hyvin, että minä en tehnyt sitä tietien tahtoen. Tuli esteitä ja viivytyksiä ja. . .»

»Aivan varmasti. Ja nyt sinä näemmä olet sitten elänyt täällä köyhyydessä ja kurjuudessa viimeiset kymmenen vuotta ja varmasti koko ajan murehtinut, että mitenkähän sille veliraukalle oikein kävikään.» Hymykuoppanaama vilkaisi merkitsevästi ympärilleen komeassa olohuoneessa.

Raija napsautti suunsa tiukasti kiinni. Vares sulki silmänsä ja rukoili hiljaa mielessään, että alkaisi jo heräillä tästäkin painajaisesta. Mutta kuoppanaama oli edelleen puhetuulella.

»Mielenkiintoisia vuosia. Ja opettavaisia. Vittu! Minä olen sairastanut kaikki maailman trooppiset taudit A:sta Ö:hön!» Hymykuoppanaama kirautti hampaitaan. »Ja katsokaa tätä!»

Vares ja nainen tuijottivat silmää räpäyttämättä miten mies repi paidankauluksen auki ja osoitti oikealla etusormellaan niskansa takaosassa näkyvää punertavaa arpikudosta.

»Katsokaa! Joku perkeleen MPLA:n paskahou-

su puskajussi osui tuohon Huambossa, Keski-Angolassa. Sitä luotia ei ole voitu poistaa. Kuti koteloitui ihan nikaman viereen. Nyt se odottelee matojani tulevaksi. Siis ikuinen matkamuisto. Seuraa minua tasan hautaani saakka. Lääkärin mukaan meikäläinen oli vajaan puolen millin päässä halvaantumisesta. Kuti saattaa lähteä liikkeelle vaikka pienessä kolariissa. Ja silloin kiltit hoitajatädit saavat vaihtaa mulle vaippoja aina helvetin portille saakka.»

»Et sinä voi syyttää tuosta kaikesta minua.»

»Turpa tukkoon! Enkö vai?» Kuoppaama alkoi innostua. »Ja katsokaa näitä poskia. Minähän olen harvinaislaatuinen mies. Päänläpiumuttu. Serbi latasi molemmista poskista läpi. Viikkoon ei meinannut ohuempikaan keitto pysyä ollenkaan suukussa. Velliä piti syödä kaula kenossa kuin ankka. Mukavaa elämää. . .»

»Tuota noin. Mikäli olen oikein ymmärtänyt, niin minulla ei ole tässä teidän sisarusten välisessä jutussa osaa eikä arpaa.» Vares alkoi varovaisesti kohennella asentoaan sohvalta.

»Eikö? Sinähän olet mun *systerini* poikaystävä. Sinä ja minä ollaankin siis melkein sukulaisia.» Hymynaama iski riettaasti silmää. »Suudelkaapa nyt nuoret! Antakaa palaa. Minä haluan nähdä teidän rakastuneiden suutelevan. Ja nyt heti!»

Hymynaama nousi ylös, kiersi sohvapöydän, astui kaksi askelta lähemmäksi ja kohdisti revolverinsa piipun pariskunnan kasvoihin.

Nainen ilmeisesti tunsi veljensä riittävän hyvin ja päätti tehdä työtä käskettyä. Raija tarttui tiukalla otteella Varesta olkapäästä, painautui lähemmäksi ja työnsi kielsensä syvälle Jussin suuhun.

»Enemmän tunnetta! Sitä aitoa tunteen paloa ja mieltä jaloa! Rohkeasti kaikki vaan peliin mukaan! Älkääpäs ujostelko!» Hymykuoppaama riekkui kannustavasti.

Vares makasi sohvan nurkassa jäykkänä kuin muumio ja otti vastaan mitä annettiin. Hän ei liikahtanut milläkään. Hänet valtasi selittämätön inho.

Raija vetäytyi rauhallisesti pois, ilme sulkeutuneena, huulipunat hiukkasen poskille levinneenä. Vares tuijotti häntä suoraan silmiin ja taisteli lämmintä pahoinvoinnin aaltoa vastaan. Voi helvetti, ei kai. Kyllä! Nyt hän käsitti.

»Sepä oli kaunista, oikea rakkauden suudelma. Olipas tottavie!» Asetta heilutteleva Reino kiitteli vuolaasti. »Yksi kysymys, Raijaseni. Koska sinusta tulikaan Raija?»

»Viimeinen leikkaus oli kolme vuotta sitten ke-sällä.» Raijan ääni oli metallinen ja tasainen.

»Sinulla on oikein paperitkin?»

»Nimenmuutoksen sain läpi kaksi vuotta takaperin.»

»Selvä juttu. Ja niin sitten syrjäänvetäytyneestä ja erilaisesta velipojastani, siitä surullisesta pikku-Raimosta, huoltokomppanian alikessusta tulikin tuol-

lainen tasapainoinen ja onnellinen Raija-tyttönen. Ja vieläpä todella rikas Raija.»

»Ainakin onnellinen. Tätähän minä olin koko elämäni halunnut.»

Jussi ei voinut refleksilleen mitään. Hänen oli pakko pyyhkiä suutaan kämmenselkäänsä. Kieli maistui vanhalta, ruumiinlämpöiseltä maidolta. Ihon alla kävi ärsyttävä, sairaalloinen kutina. Sitten Vares siirsi katseensa vierellään istuvan ihmisen käsiin. Hän ihmetteli itsekseen miksei ollut havainnut päivänselvää juttua jo Börsin baaritiskillä. Raija Suomelan vartalo ja koko olemus oli muuten kuin kenen tahansa itsestään huolehtivan, sporttisen, aerobiccaavan ja bodaavan nykynaisen. Mutta nuo kädet. Niitä ei voinut muuttaa. Raijan kourat tulisivat aina olemaan huomiotaherättävän isot, selvästi miehekkäät.

Samassa Vares muisti kylpyhuoneen kaapissa näkemänsä lääkepinot. Ne olivat tietysti olleet hormonilääkkeitä.

»Nyt unohdetaan turhat haaveilut!» Hymynään karkea ääni tunkeutui kuin veitsi läpi Varesen tajunnan. »Raimoseni, saanhan minä kutsua sinua Raimoksi? Se tuntuu vaan jotenkin kotoisammalta. Nyt sinä Raimo saat tehdä minulle palveluksen. Voit osoittaa ihan konkreettisesti, että vaikka kieltämättä olet ulkoisesti muuttunut aika tavalla, niin olet syvällä sisälläsi edelleenkin se sama kova ja armoiton Raimo, jonka minä tunsin. . . Raimo kiltti, minä

haluaisin, että sinä ampuisit tuon nilkin. Ja nyt heti. Emmehän me kai kaipaa mitään todistajia.»

Vares nousi nahkasohvalta jäykin polvin, tuijotti pari pitkää sekuntia Hymykuoppaamaan revolverin käskevästi heilahtelevaa piippua ja asteli sitten keskelle olohuoneen kauniisti sidottua leveää itämaista mattoa. Jussi ei ajatellut tai tuntenut enää mitään. Hän katsoi kaikkea aivan ulkopuolisena. Sillä kai tämä oli pelkkää unta.

»Polvillesi!» Hymykuoppaama äyskähti terävästi.

Jussi teki työtä käskettyä. Matossa oli erikoinen värikäs ornamenttikuvio. Todellakin erittäin kaunis. Vares huomasi mietiskelevänsä oliko matto lapsityövoiman tekoja. Kauhean epäreilua meininkiä se semmoinen.

»Reino. Tuo matto maksoi melkein neljäkymmentä tonnia,» Raija huomautti. Hänen ääneensä oli ilmestynyt uutta kireyttä.

»Entä sitten. Onhan sinulla rahaa, *veliseni*, Hymykuoppaama naurahti. »Matto on parempi kuin sohva. Siis hävitettäväksi ruumiin kera. Eikös vaan?»

»Siinä sinä olet kyllä oikeassa.» Raija kohautti harteitaan.

Hymykuoppaama ujutti kätensä housunkaulukseensa ja kaivoi esiin pikkuruisen, metallinvärisen pistoolin. Miekkonen punnitsi sitä mietteliään kämmenellään.

»Tämä on tällainen pieni ja sievä kakskytäkaksimillinen. Se sopii nätisti jopa naisellisempaankin kouraan, *Raijaseni*. Minä viskaan tämän nyt sinulle – mutta pidän sinua koko ajan tarkasti jyvällä. Ymmärrätkö?»

Raija nyökkäsi rauhallisena.

»Hienoa, sister. Hoida homma.»

Hymynaama heitti pikku aseensa Raijalle ja jäi seuraamaan tilannetta tähdäten uhrejaan tiukalla kahden käden otteella.

Raija napsautti varmistimen pois ja kääntyi täysin ilmeettömänä Vareksen puoleen.

»Ei millään pahalla, kaveri.» Raijan ääni oli muuttunut äkkiä täysin miehiseksi, kovaksi ja matalaksi. »Tällä kertaa kävi nyt sitten näin. Hieman toisenlaisissa olosuhteissa olisit saanut elämäsi taastusti parhaan suihinoton. . .»

Jussi oli hiljaa. Jostain syystä sivusuun mennyt suihinotto ei jaksanut enää harmittaa.

Vares painoi päänsä. Hän tunsi pistoolin kylmän piipun niskassaan. Hän veti syvään henkeä. Piippu liikahti aavistuksen verran. Loputtoman pitkä sekunti – ja sitten matala metallinen naksahdus.

Ilma pihisi ulos Vareksen keuhkoista. Hän räpyteli silmiään. Ei voi olla totta. Minähän elän vielä.

»Vitut, Reino! Mitä tämä sun pelleilysi meinaa?» Raija tiuskahti.

»Se oli vaan pienoinen koe.» Hymykuoppaamalla tuntui olevan aidosti hauskaa. »Et kai sinä

tyttöpieni luullut, että minä annan sinulle ihan oikeasti ladatun aseeneen kätöseen?»

»Saatanan mulkku!»

»Tämä oli pieni lääketieteellinen testi. Minä halusin vaan tsekata, että onkohan velipoika edelleen entisellään vaikka siltä on viety pallit ja kaikki. Näyttääpä olevan. Ihan se sama vanha Raimo, joka ampui Suomen Pankin vartiomiehiä polvista läpi vaikka nämä makasivat maassa selällään ja parkuivat kurkku suorana armoa.»

»No niin, kusipää! Sinä sait nyt hauskuutesi.» Raijan ääni oli kyllästyneen välinpitämätön. »Ja mitä seuraavaksi? Kerro nyt saman tien ihan kaikki.»

»Muistatko sinä Raija vielä miten ne Suomen Pankin vahtimestarit kiemurtelivat siellä kadulla? Se sattui varmaan saatanasti se polven läpi ampuminen. Nyt mä aion tehdä sen saman sinulle, *siskoseni*.»

»Minulla on täällä jemmassa hieman yli millin erilaisina valuuttoina. Saat hynät kyllä ilmankin.»

»Tiedän. Mutta Raija-pieni, ei pelkkä raha tee ihmistä onnelliseksi. Minä en ainakaan ole niin materialistinen persoona. Minä haluan myös henkisiä elämyksiä.» Hymykuoppaamaan ääni alkoi syvetä.

»Ajattelepa tyttöseni, kuinka monta kertaa meikälinen onkaan uneksinut tästä tilanteesta jossakin Angolan luteisissa pusikoissa. Kun haavat märkii ja malaria raastaa sisuskaluja kuin rotanmyrky. Ma-

kaat jollakin itikoita kuhisevalla töyräällä saatanallisen auringonpaisteen alla. MPLA:n punabasketit haravoi jokirantaa. Jokaisen kalashnikovia kantavan paviaanin pääkopassa takoo tuhannen dollarin palkkio puhtaana käteen jokaisesta valkoisen sotakoiran irtileikatusta mulkusta. Mutta *minun* mulkkuni on vielä tallella, vaikka ne ampuivatkin niskaan.»

Hymykuoppaama laski aseensa piippua. Pyssy yskähti kaksi kertaa nopeasti peräkkäin. Raija Suomela lennähti ilmaan kuin suuren käden pyyhkäisemänä. Hän rojahti selälleen ison nojatuolin eteen, kierähti kuuluvasti ähkäisten kyljelleen ja jäi makamaan niille sijoilleen silmiään räpytellen, mutta täysin äänettömänä. Raijan jalkojen alla alkoi laajeta tahmainen verilammikko.

»Tuon täytyy todellakin sattua aika perkeleesti!» Hymykuoppaama asteli lähemmäksi sohvia. Hän jäi seisomaan jalat levällään aivan maton reunalle.

»Poika hei!» Koloposki vilkaisi nopeasti olkapäänsä yli Vareksen suuntaan. »Takaasin sohvalle siitä! Ja kontaten. Munat matossa ja ihan iisisti. Toimil!»

Vares lähti sohvan suuntaan ja vilkaisi taakseen. Pyssymies seiso i kantapäät maton reunalla siskonsa puoleen kääntyneenä. Vares väänsi suunsa tiukaksi viivaksi ja päätti mielessään, että hän ainakin lähtee tästä matoisesta maailmasta saappaat jalassa.

»Hyvää joulua, Jussi Valtteri. . .» Jussi toivotti hiljaa itselleen ja puri hampaansa yhteen. Hän tart-

tui päättäväisesti paksun maton reunaan ja nykäisi kaikin voimin.

Kantapäiden alta häipyvä matto yllätti hymykuoppaamaan täydellisesti. Mies äännähti hämentyneenä ja putosi kuuluvasti tömähtäen takamuksilleen. Ase irtosi hänen veltostuneesta kourastaan ja pyörähti muutaman metrin päähän.

Hymykuoppaama jäi istumaan maton reunalle vintturaan asentoon. Hänen suuaukostaan karkasi epäuskoinen yskähdys. Sitten hän lähti kaatumaan hyvin hitaasti vasemmalle kyljelleen päätyen lopulta omituiseen koukistuneeseen asentoon kuin hylätty räsynukke.

»Ei saatana. Ja vittujen vitut. . .» Kuoppaposken suusta karkasi valitus, joka muistutti lähinnä nau-rua.

Vares kohottautui epäuskoisena tolpileen. Hän syöksähti nappaamaan aseensa lattialta.

»Tämä vitsi teidän on kuultava. Tämä on kyllä paras!» Hymykuoppaamaan nauroi täyttä kurkkua pää koko ajan paikallaan. »Perse se vaan hiukan tärähti ja niskassa vihlaisi. Ja tässä sitä nyt sitten istutaan kuin tatti tunkiossa. Koko saatanan loppuelämä.»

»Kiva juttu, että sinä otat pikku vastoinkäymiset noin kevyesti.» Vares asteli puhelinpöydän luo kankeana, olo epätodellisena ja poliisin hälytysnumeroa muistellen.

Raija ei sanonut sanaakaan, vaan tuijotti hal-

vaantunutta veljeään täysin ulkopuolisena ja kylästyneenä. Hymykuoppaama puolestaan ei malttanut olla hetkeäkään hiljaa vaan jatkoi hysteeristä hihittelyään.

»Veljekset kuin ilvekset», Vares tuumi itsekseen nostaessaan puhelimen luuria ja alkoi naputella.

»Soitteletko sinä pizzataksia vai minne, sulhaspoika?» Kuoppaposki huuteli lattianrajasta. »Minä otan ainakin katkarapua ja anjovista. Ja paljon tuoretta valkosipulia.»

»Joulu on kuulkaa sukujuhla. . .» Vares mutisi riittävän kuuluvalla äänellä. »Ja siksi minä tilaankin nyt sellaisen perhepizzan, josta riittää kaikille.»